

U

ultimogeniture

(สิทธิ์ของบุตรคนสุดท้าย)

ในบางสังคมบุตรคนสุดท้ายต้องเป็นผู้รับมรดก

unconscious

(จิตใต้สำนึก)

จากความหมายที่เห็นมากมายนั้น ความหมายที่
ธรรมดาที่สุด ได้แก่ความหมายจากแนวความคิดของฟรอยด์
ที่ว่า จิตใจนั้นแบ่งออกเป็นสองส่วน คือจิตสำนึก
(conscious) และจิตใต้สำนึก (unconscious) นอกอำนาจ
ความนึกคิดนี้ เป็นวิธีการทางจิตใจซึ่งแต่ละบุคคลจะไม่รู้
ตามมิลเลอร์ พบว่า มีความหมายด้วยกันอย่างน้อย 16
ความหมาย ความหมายที่แตกต่างกันและได้รวมความคิด
กว้าง ๆ ในความหมายถึงความรับรู้ทางสติปัญญา การขาด
การตอบสนองต่อแรงกระตุ้น ขาดความสามารถในการแยก
แยะ ขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ความจำอ่อนลง มี
พฤติกรรมทางสัญชาตญาณ ความจำที่ถูกสกัดกั้น เป็นต้น
ดู *defense mechanism*

underdeveloped area

(แถบด้อยพัฒนา)

ความหมายทั่วไป หมายถึงประเทศที่มีใช้ประเทศ
อุตสาหกรรม บางครั้งหมายถึงบริเวณที่มีรายได้ต่อหัวต่ำใน
ประเทศใหญ่ ๆ ใช้โดยความหมายทั่วไปเป็นคำที่มีความ
หมายนำไปสู่การใช้ในบริเวณที่ไม่ใช่อุตสาหกรรม หรือ
บริเวณที่มี เงินรายได้ต่อหัวต่ำ ซึ่งควรจะได้เปลี่ยนแปลงไป
ให้มีลักษณะแบบประเทศตะวันตก

unemployment

(การว่างงาน)

หมายถึงสมาชิกของแรงงานที่มีได้รับค่าตอบแทน
แรงงานที่เหมาะสม โปรดสังเกตว่าบุคคลที่มีได้ทำงาน เช่น
ทารก จะไม่ถูกนับว่าเป็นผู้ว่างงาน และในความหมายทาง
วิชาการบุคคลที่ถูกบังคับให้ทำงานสภาพการณ์ที่ไม่มี
มาตรฐาน จะไม่ถือว่าเป็นผู้ที่มีการทำงานเต็มเวลา หรือเต็มที่
(fully employed)

**Uniform Crime
Reports**

สถิติการแบ่งประเภทผู้กระทำความผิดในสหรัฐอเมริกา ข้อมูลที่ได้นี้ขึ้นอยู่กับบันทึกที่ทางสถานีตำรวจทำ บันทึกส่งไปยังสำนักงานสืบสวนสอบสวน แห่งสหพันธรัฐ the Federal Bureau of Investigation ซึ่งสถิตินี้จะถูกรวบรวมและจัดพิมพ์เสนอเป็นประจำ

unilateral (descent)

ดู unilinal (descent)

unilineal (descent)

ในความหมายของความเกี่ยวข้องกัน หมายถึงระบบที่สมาชิกทั้งหลาย ในสังคมมีการสืบสายโลหิตโดยผ่านทางบรรพบุรุษ ฝ่ายมารดาหรือสืบสายโลหิตทางบรรพบุรุษฝ่ายบิดา บางครั้งพบในคำ unilinear หรือ unilateral ตรงข้ามกับ ambilateral และ bilateral systems ความหมายแรกหมายถึงระบบซึ่งบุคคลจะสืบสายโลหิตฝ่ายบิดาหรือฝ่ายมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ขณะที่ bilateral system หมายถึง ระบบซึ่งจะสืบสายโลหิตทั้งฝ่ายบิดาและมารดาทั้งสองฝ่าย

ดู double unilineal, matrilineal, patrilineal

**union shop
(งานที่มีสหภาพ)**

สถานที่ทำงานโดยมีข้อตกลงระหว่างสหภาพ(union) กับนายจ้างว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกสหภาพหรือไม่เป็นสมาชิกจะเข้าทำงานได้หรือไม่ แต่ที่โดยมีข้อตกลงโดยที่นายจ้างจะต่อไป คนงานทั้งหมดจะเข้าเป็นสมาชิกสหภาพภายหลังจากที่ได้ทำงานตามกำหนดเวลาไว้ระยะหนึ่งแล้ว แตกต่างจากงานปิด (closed shop) ซึ่งเงื่อนไขของการจ้างในครั้งแรกคือต้องเป็นสมาชิกสหภาพ ตรงข้ามกับงานเปิด (open shop)

unity

ดู proportion

univariabe table

เป็นตารางสถิติที่แสดงถึงความถี่ของแต่ละช่วงชั้น ในปรากฏการณ์หนึ่ง ๆ เช่น กลุ่มนักศึกษาปีที่ 2 จำนวน 100 คน ซึ่งได้แจกแจงไว้ในตารางแสดงถึงความสำเร็จในการ

เรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสม กล่าวคือ 8 คน ได้คะแนนเฉลี่ย A, 22 คน ได้ B, 38 คน ได้ C, 20 คน ได้ D, 12 คน ได้ E

ดู bivariate table, multivariate table

universalism

(สากลนิยม)

หลักการนี้เชื่อว่าความจริงทั้งหลายจะต้องขึ้นอยู่กับอยู่กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก่อน ซึ่งได้รวมการสังเกตอย่างตรงไปตรงมาเกณฑ์ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่รู้จักกัน และจะต้องแยกอคติระหว่างบุคคล สังคม บางครั้งใช้ในความหมายหลักการที่ว่าจุดหมายปลายทางที่แสวงหาโดยแต่ละคนนั้นควรจะเป็น สวัสดิการสำหรับทุกคน ตรงข้ามกับ particularism

ดู democracy

universal pattern

of culture

(รูปแบบสากลของวัฒนธรรม)

ลักษณะส่วนรวมของรูปแบบพฤติกรรม บรรทัดฐาน และวิธีการทางสถาบันต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ศิลปะ สันทนาการ ภาษา ครอบครัว รัฐบาล เศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งจะพบในทุกวัฒนธรรมโดยไม่คำนึงว่าเป็นเวลาใด

ดู cultural universal

universe

(ประชากร, สากล)

มาจากความคิดทางปรัชญาของการสนทนาอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการรวมหน่วยหรือบุคคลเข้าด้วยกัน ในทางสังคมศาสตร์ มักใช้ในความหมายเดียวกับประชากร และบางครั้งความหมายเกี่ยวกับการรวมกันเข้า (aggregation) ในวิชาการทางสถิติสมัยใหม่มักจะใช้คำว่าประชากรแทน

upper class

(ชนชั้นสูง)

ในระบบชนชั้นแบ่งออกเป็น 3 ประเภทกว้าง

1. ชนชั้นสูง เป็นชนชั้นซึ่งสูงกว่าอีกสองชั้น คือชนชั้นกรรมกรและชนชั้นกลาง หรือ
2. บุคคลที่มีสถานภาพสูง เป็นผู้มีอภิสิทธิ์ต่างหรือ
3. การบรรยายถึงค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคล

เป็นค่านิยมและพฤติกรรมที่รวมองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น ความร่ำรวยที่ได้สืบทอดมา เกียรติยศของครอบครัว หน้าที่ และความเป็นผู้ดี บางครั้งดูคร่าว เหมือนกับชนชั้นผู้ดี ตระกูลสูง (aristocracy) ขุนนาง (gentry) หรือ elite

upper middle class

ดู middle class

upward mobility

ดู mobility

urban

(แบบเมือง)

หมายถึงชีวิตในเมืองซึ่งเป็นบริเวณที่มีประชากรอยู่ อย่างหนาแน่นมีความแตกต่างกัน มีการเลื่อนชั้นทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะเป็นส่วน ๆ มีการแบ่งแรงงาน การควบคุมสังคมอย่างเป็นทางการ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่บ่อยและเร็ว และมีค่านิยมทางฆราวาสที่เด่นตามสำนักงานสำมะโนของสหรัฐอเมริกา หมายถึงบริเวณซึ่งรวมกันและมีประชากรมากกว่า 2,500 คน หรือมากกว่า (แต่ประชากรต่ำสุดและขนาดพื้นที่นี้จะแตกต่างกันไป จากสำมะโนหนึ่งและจากประเทศหนึ่ง) ตรงกันข้ามกับชนบท บางครั้งพิจารณาในลักษณะเป็นแนวชนบทเมือง ซึ่งชุมชนอาจจะถูกจัดไว้ตามระดับว่า ชุมชนนั้นควรเป็นชุมชนเมืองมากกว่าหรือเป็นชนบทมากกว่า

ดู city, secular society, urbanization, urbanized area, urban place

urban fringe

(เขตล้อมรอบเมือง)

บริเวณพื้นที่ล้อมรอบเมือง หรือประชากรที่อยู่ติดกับเมืองศูนย์กลาง คำที่ใช้บางครั้งหมายถึง

1. บริเวณพื้นที่ทั้งหมด หรือประชากร ไม่ว่าจะเป็ นชานเมือง หรือไม่ใช่ชานเมือง หรือ
2. เฉพาะลักษณะที่ไม่ใช่ชานเมือง (ในแง่ของพื้นที่ หรือประชากร) ของบริเวณแห่งนี้

urbanism

(ลัทธิความเป็นเมือง)

วิถีการดำรงชีวิตในเมืองใหญ่ ๆ

ดู urbanization

urbanization

(การทำให้เป็นเมือง,
การขยายของเมือง)

การใช้แตกต่างกัน คือ

1. ความเจริญเติบโตในสัดส่วนของประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณเขตเมือง
2. กระบวนการของความเจริญเติบโตในส่วนของประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณเขตเมือง
3. อิทธิพลของเขตเมืองที่แพร่ไปยังบริเวณชนบทที่ล้อมรอบ
4. การเพิ่มขยายรูปแบบพฤติกรรมและค่านิยมของชีวิตในเมืองใหญ่ ๆ ที่ปรากฏเพิ่มขึ้นในเขตชนบท หรือเมืองเล็ก ๆ ตรงกันข้ามกับ ruralization

ดู urban

urbanized area

(เขตพื้นที่เมือง)

ในภูมิภาคหนึ่งซึ่งมีเมืองอย่างน้อย 1 เมือง และประชากร 50,000 คน หรือมากกว่า และมีบริเวณรอบ ๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้ ๆ กัน ในอังกฤษหรือในภาคพื้นทวีป มักใช้คำว่า conurbation แตกต่างจาก standard metropolitan statistical area (SMSA) ตรงที่ว่า SMSA เป็นหน่วยทางสถิติ ในขณะที่เขตพื้นที่เมือง (urbanized area) ใช้เพื่อแยกแยะความแตกต่างระหว่างที่อยู่ของเขตเมือง และชนบทซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณรอบนอกของประชากรขนาดใหญ่ที่รวมตัวกันอยู่ (การใช้นี้เป็นไปตามการใช้ของสำนักงานสำมะโนของสหรัฐอเมริกา แต่มีข้อสังเกตว่า การใช้และเปลี่ยนไปในการสำมะโนทุกสิบปี)

ดู urban, urban population

urban league

urban place

(บริเวณเมือง)

ดู national urban league

1. บริเวณทั้งหมดที่จัดไว้เป็นเมือง (urban)
- และ 2. บริเวณที่มีประชากร 2,500 คน หรือมาก

กว่า ไม่ว่าจะรวม หรือไม่รวมกัน (การใช้นี้จะแตกต่างออกไปตามการสำมะโนทุกสิบปี)

urban population
(ประชากรเมือง)

โดยทั่วไปหมายถึงบุคคลทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง หรือด้านนอกเขตพื้นที่เมือง อยู่ในบริเวณที่มีพลเมือง 2,500 คนหรือมากกว่า ในกิจการสำมะโนของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา แนวความคิดนี้จะเปลี่ยนไปตามการสำมะโนทุก 10 ปี แต่ลักษณะที่เน้นมาโดยตลอดคือ เขตล้อมรอบเมือง และบริเวณที่ไม่ได้รวมเข้าด้วยกัน แต่มีประชากร 2,500 คนหรือมากกว่า ซึ่งจำเป็นจะต้องเป็นเขตเมือง ตรงกันข้ามกับ rural population

urban sociology
(สังคมวิทยานคร,
สังคมวิทยาเมือง)

สาขาวิชาเฉพาะทางสังคมวิทยาที่ว่าด้วยการศึกษาอย่างเป็นระบบระเบียบเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ในเมือง และด้วยวิธีการของการทำให้เป็นเมือง (urbanization process) ในบางความหมายตรงกันข้ามกับ สังคมวิทยานันท

ดู urban

utilitarian
(อรรถประโยชน์นิยม)

ใช้ในสองความหมายคือ

1. ความหมายกว้าง ๆ คือ การใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติของปรากฏการณ์บางอย่าง หรือ

2. เมื่อเป็นลักษณะ “ism” “ลัทธิ, คติ” แล้ว (ในกรณีนี้ต้องใช้ U ตัวใหญ่) หมายถึง ลัทธิซึ่งมีแนวความคิดตามที่แนะนำไว้ โดยนายเจอโรมี เบนซัม และจอห์น สจ๊วต มิลล์ ที่เห็นว่าเนื่องจากความพึงพอใจ ความเพลิดเพลิน ความสุขสบายเป็นสิ่งซึ่งพึงปรารถนาเพื่อตัวเอง จึงไม่มีสิ่งใดในเนื้อแท้ที่จะดีกว่าสิ่งอื่น และดังนั้นหลักสำคัญของความคิดทางศีลธรรม ซึ่งจะสอนให้ผู้คนแสวงหาไม่ว่าจะโดยวิธีการใด เพื่อเพิ่มพูนความพึงพอใจ และลดความทุกข์ให้มากที่สุด ในความหมายตาม 2. นี้ แตกต่างจาก hedonism ซึ่งจะเน้นถึงแต่ละบุคคลมากกว่าสวัสดิการสังคม

	คู secular, secularization
Utilitarianism	คู utilitarian
utopia (ยูโทเปีย)	สังคมนหรือสถานที่แบบอุดมคติ เป็นคำที่ได้มาจาก การบรรยายของ เซอร์ทอมัส มอร์ ถึงสังคมที่คิดเลิศ ซึ่งเขา ใช้ชื่อว่า ยูโทเปีย utopia ถ้าแปลตรงตัวจะมีความหมายว่า “ไม่มีที่ใด” ในผลงานเรื่องอุดมการณ์ และยูโทเปีย ที่นาย คาร์ล แมนไฮม์ เขียนไว้ หมายถึงความคิดที่พยายามสนับสนุน ให้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขสังคมให้ดีขึ้น ตรงข้ามกับ อุดมการณ์ ซึ่งหมายถึงความคิดที่สนับสนุนสิ่งที่มีอยู่